

Szerencs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete

KIVONAT

**Szerencs Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2014. július 22-én tartott rendkívüli nyilvános üléséről készült jegyzőkönyvéből**

130/2014. (VII.22.) Öt.

Határozat

Tárgy: Tokaj-Hegyalja Történelmi Borvidék Világörökségi helyszínre és védőövezetére vonatkozó Kezelési Terv tervezetének véleményezése

Szerencs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a polgármester előterjesztését megtárgyalta, és az alábbi döntést hozza:

A Képviselő-testület élve a világörökségi kezelési tervről, a világörökségi komplex hatásvizsgálati dokumentációról és a világörökségi várományos helyszínekről szóló 315/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 4. § (2) bekezdésében biztosított véleményezési jogával a „*Szerencs Város Önkormányzata észrevételei a Tokaj-Hegyalja Történelmi Borvidék Világörökségi helyszínre és védőövezetére vonatkozó Kezelési Terv (KET) tervezetéhez*” című dokumentumban rögzíti a KET tervezete kapcsán kialakult állásfoglalását.

A dokumentum a határozat mellékletét képezi.

A képviselő-testület a Korm. rendelet 4.§ (3) bekezdése alapján - véleménykülönbség fennállása miatt – kéri az egyeztetés lefolytatását.

Határidő: azonnal

Felelős: polgármester

K.m.f.

(Dr. Sável Katalin sk.)
aljegyző

(Koncz Ferenc sk.)
polgármester

(Dr. Gál András sk.)
jegyzőkönyv-hitelesítő

A kivonat hiteles:

Szerencs Város Önkormányzata észrevételei a Tokaj-Hegyalja Történelmi Borvidék Világörökségi helyszínre és védőövezetére vonatkozó Kezelési Terv (KET) tervezetéhez

- **Álláspontunk szerint a KET készítője nem megfelelően tartotta be a világörökségi kezelési tervről, a világörökségi komplex hatásvizsgálati dokumentációról és a világörökségi várományos helyszínekről szóló 315/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 2. § (6) bekezdésében foglalt kötelezettségét, mert a területileg érintett önkormányzatokat csak egy kérdőív kitöltése erejéig vonta be a KET és a Megalapozó Dokumentáció (MAD) elkészítésébe. Véleményünk szerint ezzel csupán a formaiságot tekintve felel meg a KET készítése a jogszabályi előírásoknak. Megjegyeznénk, hogy a tartalmát tekintve szembetűnő, hogy az érintett helyi önkormányzatok részére nem biztosítottak kellő lehetőséget a konzultációra, véleménynyilvánításra.**
- **A KET tervezete és ahhoz kapcsolódóan a MAD a térség társadalmi-gazdasági adottságaira több vonatkozásban téves általános megállapításokat tesz. Ezek közül kiemelkedik, hogy a térségben a hangsúlyt nem a munkahelyteremtésre kell fektetni, hanem az értékhordozók megőrzésére, fenntartására, fejlesztésére, ami majd hozza magával a munkahelyeket. Vitathatatlan, hogy ez is eredményez munkahelyeket, azonban a már ezen a területen megvalósított számos fejlesztés eredménye, illetve több esetben a várt eredmény elmaradása megmutatta, hogy ez nem kellő, de semmiképpen sem olyan mértékű, ami a rendszerváltást követő 20 esztendőben a térségben végbemenő negatív gazdasági és társadalmi folyamatok megfordítására önmagában alkalmas. A térség egészére nézve a hírnevet a szőlészet és a borászat adja, ugyanakkor az a világörökségi terület jelentős részén – főleg a védőövezetben – a jövedelemtermelő képessége alapján még húzóágazattá sem válhat, így ennek és az egyéb értékhordozók megőrzésének és fejlesztésének minden egyéb fejlesztést alá- és nem mellérendelve a fenntartható fejlődés társadalmi és gazdasági pillérei bizonytalannal meginognak. Különösen igaz ez Szerencsre, ahol a város fejlődésében az évszázados múltra visszatekintő főként élelmiszeripari tevékenység tekinthető a leginkább jelentős tényezőnek.**
- **Nem veszi figyelembe a KET a térségen belül az egyes települések eltérő társadalmi, gazdasági és természeti adottságait. Ezzel konzervál egy olyan konfliktust mely abból adódott az elmúlt években, hogy a korábbi kezelési terv csak lehatárolásban tett különbséget a védőzóna és a magterület között, a védelmi előírásokban, a területek kezelésében nem. Biztosra vehető, hogy amennyiben a megalkotott kezelési terv nem veszi figyelembe a területen belüli eltérő adottságokat és lehetőségeket, továbbá egyoldalúan csak az értékek védelmére és azok körében megvalósítandó fejlesztésekre irányul, azonosan kezeli a védendő értékekben gazdag, abból profitáló, és azon területeket, amelyeknek inkább csak kötelezettségei lesznek a védelemmel kapcsolatban, de ők maguk a védendő értékekkel alig rendelkeznek, akkor abból társadalmi feszültség, konfliktusok fognak adódn.**

A világörökségi magterületet és a védőzóna egységes kezelése az értékek védelme érdekében kialakított intézmény- és eszközrendszer vonatkozásában helytálló lehet, a területi differenciálás ugyanakkor elengedhetetlen. Erre a MAD vezetői összefoglalója egyetlen mondatban utal ugyan, de a differenciálás módjára a továbbiakban még csak utalás sincs a dokumentumban. *Kizárólag az olyan elképzelést tartjuk elfogadhatónak, amely külön kezeli a magterület és a pufferzóna kérdését.*

- **Nem helytálló a KET-nek azon kitétele, hogy nem állít a térségben további korlátozásokat, hiszen önmagában ez a dokumentum valóban nem jelent további jogi korlátozást, azonban a benne szereplő egyéb jogszabályok módosítására vonatkozó javaslatok már igen. A KET javasolja ugyanis az alábbiakat:**
 - a világörökségi területen több olyan tevékenységre is kiterjesztené az örökségvédelmi szakhatóság jogkörét, - pl, a közterületek megjelenését érintő út- és közműépítésekre, növényzetet, és a közterületek egyéb elemeit érintő munkákra, - amelyekre eddig az nem terjedt ki.
- kormányrendeletben javasolja szabályozni, hogy az önkormányzatoknak a befolyt idegenforgalmi adó meghatározott részét a TDM szervezetek működésére, további részét a település turisztikai fogadóképességének javítására kell fordítani. Az önkormányzati tulajdonú épületek esetében középtávú állagmegóvási tervet kell készíteni, és az éves költségvetésnek tartalmaznia kell a teljes ingatlanérték évi 2-4%-ának megfelelő felújítási költséget. ***Meglátásunk szerint az önkormányzatok számára ezen feladatok jelenleg is fontosak, és lehetőségeikhez mérten költenek is ingatlanaik felújítására, azonban ezek adminisztratív, kötelező érvényű szabályozása további korlátozásnak tekinthető, amit elfogadhatatlannak tartunk.***
- A meglévő és előrevetített korlátozások mellett a KET további kötelezettségeket is keletkeztet, köztük anyagi vonzatúakat is, pl. az intézményrendszer fenntartása területén, amit ugyan a jelentősebb állami szerepvállalás mellett, de részben az önkormányzatokra terhel.
- **A KET egyoldalúan az értékek megőrzésére, az ennek érdekében kialakítandó intézményrendszer és szabályozás, valamint kizárólag az értékhordozók fejlesztési lehetőségeinek és forrásainak feltárására koncentrálna. A térség felemelkedése érdekében elengedhetetlennek tartjuk, hogy az intézkedések ütemezésénél gyorsítsák fel a Tokaj-Hegyalja Kiemelt Térség Fejlesztési Stratégia elkészítését, és a KET azzal összhangban kerüljön elfogadásra.**

Az értékek megőrzése mellett a térségben olyan fejlesztési programok megvalósítása szükséges, melyek a lakosság széles rétegeinek felemelkedéséhez, a térség népesség megtartó erejének növeléséhez vezetnek, és ez által ténylegesen a hosszú távon is fenntartható fejlődést szolgálják.

Tokaj-Hegyalján elengedhetetlen a térség elérhetőségének javítása, valamint a lakosság túlnyomó többsége számára megélhetést biztosító agrár és ipari, valamint szolgáltató szektor, továbbá a közsféra fejlesztésére.

A világörökségi értékek megőrzése egyetemes kötelességünk, de ez vitathatatlanul korlátozásokkal jár, ami a befektetők számára már most is jelentős többlet terhet jelent, pl. a jelentősebb gazdasági célú beruházások esetében világörökségi hatástanulmány készítését. Ez, továbbá az engedélyezési eljárások hosszabb időigénye és bizonytalanabb kimenetele már önmagában is a kevésbé problémás területek felé terelheti a potenciális befektetőket. **Ennek kompenzálása, a térségben megvalósított munkahelyteremtő beruházások kiemelt támogatásával valósítható meg.** Ezzel szemben a MAD még a szabad vállalkozói zóna mint területfejlesztési eszköz alkalmazását is fontosnak tartaná Tokaj-Hegyalján speciális előírásokhoz kötni.
- A KET a térség szereplői közül az önkormányzatok esetében a csökkenő érdekérvényesítő képességet jelöli meg a konfliktusok fő forrásaként, továbbá azt, hogy **„az önkormányzati vezetők nem hisznek a világörökség eltartóképességének**

növekedésében, így a munkahelyteremtés és iparűzési adó bevétel fő forrásaként a hagyományos ipari park jellegű megoldásokat keresik”.

Mélyen sértő megállapításnak tartjuk a KET idézett kijelentését. Véleményünk szerint az ilyen és ehhez hasonló tartalmú megállapítások kizárólag az olyan gondolkodású emberektől származhatnak, akik megkérdőjelezik a vidéken élők szaktudását, hozzáértését. Egyetértünk azzal, hogy a konfliktusok fő forrása az önkormányzatok csökkenő érdekérvényesítő képessége. Egyetértünk, hiszen nem tűnik biztosítottnak a megfelelő fórum az érdekérvényesítésre, melyet megfelelően példáz a KET elkészítése során az önkormányzatok részére biztosított, illetve nem biztosított szerepvállalás. A 27 helyi önkormányzat a térségben élő teljes lakosság érdekeit képviseli. Az önkormányzatok ismerik leginkább településük valós társadalmi, gazdasági és környezeti adottságait, részletes rálátásuk van a végbement változásokra, a megvalósított fejlesztésekre és azok tényleges - közvetett és közvetlen - eredményeire. Ezen ismereteket nem néhány hónapos – többnyire meglévő dokumentumok egybefésülésére kiterjedő – adatgyűjtés, hanem az együttélés, a lakossággal történő napi kapcsolat révén szerzik, így a térségben szükséges fejlesztési igényekre és lehetőségekre kiemelt rálátásuk van. Ezzel szemben a megalapozó dokumentációban megfogalmazásra került: „ Tokaj-Hegyalja fejlesztési lehetőségeit, különös tekintettel a terület értékeivel összefüggő fejlesztésekre a következő hét évre rendkívül nehéz prognosztizálni.....a kiemelkedő egyetemes értékekben rejlő fejlesztési potenciál egy ilyen komplex és nagyméretű világörökségi területnél nagyon nehezen választható szét, és olyan mélyelemzéseket igényel, melyre a MAD és a KET keretében nincs mód.”

A munka segítése és a konfliktusok csökkentése érdekében javasoljuk – akár jogszabály módosítás révén is – az önkormányzatok, mint a térségben lévő települések adottságait és lehetőségeit legmélyebben és legátfogóbban ismerő szereplők intenzívebb bevonását az előkészítésbe, az egyeztetési folyamatba. Az értékvédelmet fontosnak és hosszútávon eredménnyel járónak tartjuk, de határozott álláspontunk, hogy az azonnali munkahelyteremtés az egyetlen lehetőség, ami képes megfordítani a főként szakképzett fiatalokra jellemző elvándorlást, ezáltal a térség kiürülését, emelheti az ingatlanok értékét, és a régió vonzerejét.